

Patronat Honorow: Prezydent Miasta Elku Tomasz Andrukiewicz

Partner

Obowiązują zapisy: tel. 87 732 02 84, e-mail: m.murzyn@mhe-elk.pl
Szczegółowe informacje na stronie muzeum: www.muzeum.elk.pl

FOR2023

VII FORUM
OTWARTEGO
REGIONALIZMU
MUZEUM HISTORYCZNE W ELKU | 6-8 LIPCA 2023

RÓŻNOŚĆ

Czy Polska/Europa potrzebuje dziś dialogiczności kultur?

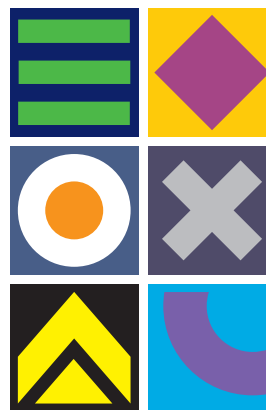
Tegoroczne Forum chciałem zacząć od frazy, którą przed laty przywołał włoski pisarz, publicysta, znany również w Polsce – Claudio Magris. Otóż zgodnie z grecką tragedią, Orestes w afekcie, porywie zemsty za zabójstwo ojca, zabija swoją matkę Klitajmestrę. Normalnie za taki czyn archaiczna zemsta rodowa, ustanowiona przez bogów, nakazywała karę śmierci. Tymczasem, nie boski, lecz po raz pierwszy ludzki wymiar sprawiedliwości, uniewinnił Orestesa. Grecy byli gotowi do zaakceptowania takiej wielkiej zmiany. „Nam brakuje tej antycznej kultury, która pozwoliłaby stawić czoło wyzwaniu, jakim jest wielka zmiana. **Różnorodność nie jest jeszcze dla nas wartością**”. Ten pesymizm kulturowy odnosi się do sytuacji Zachodu.

Skoro tam jest tak źle, to jak daleko my, w Polsce, w Europie Środkowej, jesteśmy oddaleni od zaakceptowania zmian i różnorodności?

To pytanie ma uniwersalny i aktualny wymiar. Różność jest kwintesencją demokracji. Nie hierarchizuje wartości, ludzi, zdarzeń. Pozwala się im spotkać, poznać, konkurować, prowadzić dialog w imię szukania najlepszych rozwiązań. Dziś odwracamy się od takiej agonistycznej (Chantal Mouffe) koncepcji społeczeństwa na rzecz jedności, siły, wielkości, monumentalności i monolityczności postrzegania siebie, własnej przeszłości w imię samoafirmującej się wspólnoty „swoich”. Czy boimy się innych? Żydów, Niemców, uchodźców? Czy tylko pozwalamy sobie wmówić, że oni są naszym zagrożeniem? Wróg jednoczy wspólnotę nawet, jak jest wyimaginowany. A może barbarzyństwo najeźdźców i tragizm ofiar rosyjskiej agresji na Ukrainie stanie się katalizatorem ustanowienia nowych, demokratycznych wartości? Czy pozytywne polsko-niemieckie doświadczenie wychodzenia z tragedii wojny i zniewolenia nie wystarczy?

Żeby zbliżyć się do istoty naszego tegorocznego Forum „Czy Polska/Europa potrzebuje dziś dialogiczności kultur?” rozmawiamy z ludźmi różnych profesji, zainteresowań, kultur. Nie chcemy szukać prostych definicji. Chcemy rozmawiać poprzez obraz, poezję, dyskusje konfrontujące różne doświadczenia i wiedzę. Czytanie krajobrazu w Starych Juchach podpowiada, że historie i aktualne sprawy uniwersalne można dostrzec i lepiej zrozumieć, gdy z poziomu „meta” zejdziemy w przestrzeń konkretnego miejsca i indywidualnych losów ludzkich. Dziedzictwo miejsca nie jest nam dane. Istnieje jako spuścizna przeszłości i to dopiero my nadajemy (bądź nie) mu znaczenie. Od tego, „jak?” i „po co?” to robimy zależy nasza kultura, kultura pamięci i kultura polityczna w szczególności.

Robert Traba

PROGRAM

6 lipca 2023 | czwartek

15.00 | Otwarcie Forum

Rafał Żytniec, Dyrektor Muzeum Historycznego w Elku
Tomasz Andrukiewicz, Prezydent Miasta Elku

Ponad polityką:

Łącząca moc społeczeństwa obywatelskiego
David Gregosz

15.30–17.00 |

O różności. Czy potrzebujemy niechcianego dziedzictwa?

Violetta Szostak w rozmowie z Robertem Trabą

17.15 | Wystawa

„Jan Bułhak. Krajobrazy. Warmia, Mazury i Suwalszczyzna 1946–49”

Prolog: Mariola Balińska w rozmowie z Maciejem Szymanowiczem, Robertem Tyską i Iwoną Liżewską

Wernisaż wystawy fotografii Jana Bułhaka

Epilog, czyli dyskusje powystawowe

7 lipca 2023 | piątek

10.00–16.00 |

Stare Juchy – mikrokosmos różnorodności.

Czytanie krajobrazu

Prowadzenie: Jakub Knyżewski

- Piotr Szatkowski o Starych Juchach dawniej
- Małgorzata Budyta-Budzyńska: Spojrzenie na starojuską społeczność
- Wystawa „Książd Karol Fox – kapłan trudnych czasów” (komentarz: Rafał Żytniec)

16.30–17.30 | Podsumowanie

W krajobrazie czas czytamy.

Czy możemy wyzwolić się z mitu Ziemi Odzyskanych?

Zbigniew Rokita, Marcin Zaremba

Moderacja: Jakub Knyżewski

18.00 |

„Dziady i dybuki”

– wieczór autorski Jarosława Kurskiego

Moderacja: Michał Olszewski

8 lipca 2023 | sobota

10.00–11.30 |

Rosjanie i... Rosjanie.

Różność czy zbiorowa odpowiedzialność?

Piotr Mitzner, Marek Radziwon

Moderacja: Zoriana Varena

11.45–12.45 |

Poezja Natalii Bilotserkivets

(w ukraińskim oryginale i polskim tłumaczeniu) i rozmowa z autorką

13.15–14.45 |

Czy bilateralność musi być symetryczna?

Przypadek Polska – Niemcy – Ukraina

Mykoła Riabczuk, Basil Kerski, Adam Krzemiński

Moderacja: Jacek Lepiarz

15.00 | Podsumowanie

Czy Polska/Europa potrzebuje dziś dialogiczności kultur?

Rozmawiają: Dominika Kozłowska, Robert Traba i Jacek Poniedziałek